

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

Symbolum XCI. Apollo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

SYMBOLVM XCI.

Apollo.

Ex Variis.

Ethicè.

1. Apollinis Laurus, Cygnus, Tripus, Crines aurati, Taurus víctima, Ara in Delo, Parnassi juga, Arcus & Sagittæ. 2. Phæbi seu Solis encomium. 3. Analogia inter Solem & Principem. 4. Solis & Sapientis comparatio.

Post Minervam & Musas, imò ante utrasque memorandus nobis est Apollo seu Phœbus, de quo aliis quidem in locis actum, ut in Daphne, Marsya, Pythone, Phaëthonte; hic verò alia quædam huic Deo magis propria, & Poëtarum carminibus celebratissima, sunt adducenda, præsertim quæ ad Literarum & Sapientiæ studium referuntur. Nomen Apollo suum traxit ἀπὸ τῆ ἀπόλλυσαι vel ἀπολλέν, quod significat perdere; nam Pythonem, draconem illum immanem, de quo Symb. 15. perdidit, seu interemit, unde & Pythius dictus. Phœbus autem appellatur, quia simul & Musarum Princeps, & Sol, planetarum rex salutatur; Φῶς enim Sol est, quasi φῶς τῆ βίης, lux vitæ; quid enim vel vitale, vel est vegetum, quod à Solis influente calore non proficiscitur? Fuit autem Apollo Jovis & Latonæ filius, Dianæ (quæ & Luna, seu Phœbe) frater. Citharam fertur à Mercurio accepisse; posteaque Musis præfuisse, Divinationis & Sapientiæ Præses; peritissimus quoque Iaculator, & medicinæ Inventor. Unde de se lib. 1. Metam.

Inventum medicina meum est, opifexque per orbem
Dicor, & herbarum subjecta potentia nobis.

Repertor idem Carminum & Musicæ, unde gloriatur:

----- per me concordant carmina nervis.

In monte Parnasso præcipuè habet novem inter Musas sedem, de quo Claudianus:

Pieridum columen, cujus Parnassia magno
Numine templa sonant.

In Cyntho etiam monte insulæ Deli (ubi natus est, & unde nominatur *Cynthius*, ac soror ejus *Cynthia*) frequens esse fertur. Testatur *Maro* 4. *Æneid*.

Ipse jugis Cynthi graditur, mollique fluentem
Fronde premit crinem fingens, atque implicat auro:
Tela sonant humeris.

Ethica.

I. (a) Apollini dicata *Laurus* est, doctorum præmium & decus frontium. Dicitur perpetuâ gaudere iuventâ, quia *Literæ* nunquam senescunt, & viri Apollinei etiam post fata vivunt. (b) Quid quod *Pœsis* requirat ingenium vivax, & vegetum, alacre, floridum. Eidem *Cygnus* sacer est, quia divinat & vaticinatur, quando moriturus sit; quasi providendo, quid in morte boni sit, ut loquitur *Tullius* 1. *Tuscul.* quæst. Hoc sapientes & virtute præstantes viri (qui per Apollinem denotantur) faciunt; illi namque bona nixi conscientiam neque recusant vivere, neque timent mori. Et quia *Apollo* ab augurando celebratur, merito sapientes viros dixeris *Augures*, quibus, quæ indoctis videntur fortuita, sunt jam antè prævisa & præcauta, dum ex antecedentibus eventus futurorum, progressiones, & causas cognoscunt. Inter *fana* Apollini consecrata, opulentissimum fuit olim ac religiosissimum *Delphicum*; cuius vaticinatio. (c) *Tripus* Musarum etiam tironibus notus est, qui fortuito à piscatoribus reti attractus ex undis, monitu Oraculi sapientissimo omnium erat offerendus. Itaque *Tripus* ille aureus initio ad *Thaletem* Milesium, unum ex septem Græciæ sapientibus defertur, quem ille ad *Biantem*, ut se sapientiore remisit: ab hoc rursus eodem pacto ad alios transmissus est, donec ad *Thaletem* denuo rediret, qui eum Apollini *Delphico* consecravit; ex quo deinde Deus tam certa responsa reddidit, ut in proverbium abierit: *ex tripode*, quidquid vehementer erat verum atque indubitatum. Hinc intelligas, quanta æstimatio sit viri sapientiæ pollentis, qui *tripode* dignus habetur; & quam pulchrè modestia cum doctrina societur; quam ob causam *Pythagoras* non *Sophus*, sed *Philosophus*, hoc est, amator sapientiæ voluit appellari.

(d) Neque frustra auro *crines* implicat *Apollo*: nam sæpè comitantur Sapientem *Opes*. Testes sunt *Seneca* Philosophus, *Plinius*, *Æsopus* tragædus, aliique sexcenti. De Sapientia *Salomon* 3. *Prov. in sinistrâ*

(a) *Apollinis laurus.* (b) *Cygnus.* (c) *Tripus.* (d) *Aurois crines.*

nistra illius divitiæ. Et Sap. 8. Si divitiæ appetantur in vita, quid sapientia locupletius, quæ operatur omnia? etiam divitiæ, ut in Salomone apparuit. Horatius in epist. ad Mæcenat.

Ad summum sapiens uno minor est Jove, dives,
Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum.

Consonat Siracides c. 7. *utilior est sapientia cum divitiis.* Certè, quem diximus, Pythagoras, ob insignem sapientiam aureâ coronâ redimiri solitus est. Ælian. lib. 12. c. 32. Quod si aliquando contrarium accidat, & pauper Aristoteles cogatur *ire pedibus*, id non Liberalium Artium culpa, sed Illiberalium temporum crimen est. Martialis lib. 8.

Sint Mæcenates, non deerunt, Flacce, Marones.

Ipsè quoque Apollo aliquando magnas in angustias coniectus est, cum Gigantibus calum oppugnantibus olympum terrâ vertere, & Admeti Regis Thessaliæ armenta pascere cogebatur. Etiam hoc observandum, quod Apollini mactetur *taurus*, unde Anchises apud Virgilium è navî exscendens in ipso Cretæ insulæ littore

----- meritos Superis mactavit honores,

Taurum Neptuno, taurum tibi pulcher Apollo.

(e) Cur *taurum*? Laboriosum est animal. Bovillo capite laborem designari, Pierius docet; hinc illo, tanquam fulcimento trabes sustentur, ea frontis & gutturis specie, quæ nixum & conatum, hoc est, tolerantia, laborisque significatum refert. Quæ de causa à Tyriis Carthaginem ædificare aggressis, intermissum est opus ob caput taurinum inventum; itaque mœnia cœptæ urbis aliò translata; videbatur enim ostentum illud nihil nisi laborem & anxietatem minitari; aliò verò locò fodientes, cum caput equi invenissent, læti, alacresque illud belli ac fortitudinis signum accepere. Nimiùm sapientia multo labore, sudorèque constat: hinc viri litterati plerumque sunt pallidi & *ναροσθ-μαχοι*. Jobus ait c. 28. *Sapientia ubi invenitur, & quis est locus intelligentiæ? Nescit homo pretium ejus; nec invenitur in terra suaviter viventium.*

Præterea per bovillum caput trabi suppositum intelligas, viros sapientes ac doctos columnam esse & columnen reipublicæ, quam sustentant & conservant. Divinus certè Plato dicebat, tum demum Respublicas beatas fore, cum eas aut Philosophi cœpissent regere, aut qui regerent, philosophari. Atque ut Milo, Strabone teste, cum in contubernio Philosophorum esset, minitantis ruinam columnæ locum subiit ei

A a a

huc-

(e) *Taurus* victima Apollinis cur.

succollando: eaque ratione & reliquos servavit omnes, & seipsum incolumem subduxit: ita par est Principes facere, remque litterariam auctoritate ac liberalitate sustentare ac tueri. Et hæc de tauro Apollini sacrificato. (f) Sed cur in insula Delo, ubi magna religione Deus hic colebatur, nullum immolabatur animal, ne sanguine aspergeretur ara, statuente sic Pythagora? quod Cicero asserit lib. 3. de Nat. Deor. quò significetur, mitia esse sapientiæ studia, & multum à feritate ac inhumanitate remota. Cur verò *montes* inhabitet Apollo, diximus, cum de Musis ageremus. (g) Duo *Parnassi* juga indicant doctrinæ jungendam esse virtutem: per hæc fit ascensus in astra. (h) Apollinis *arcus* & *sagitta* quid sunt aliud, quàm ingenium subtile, exacutum, & quod celerissimas habeat motiones ad inveniendum & excogitandum: quòdque pennati teli instar volet per ora virum, & mirabilem vim habeat penetrandi animos? Apollo dum suavitate *lyræ* lapides permovet, ut ad constructionem Troiæ coirent ultro (id quod etiam de citharædo Amphione, Thebarum Conditore memoravimus) denotat, altissima queque mœnia, qualia Troiana fuerunt, animorum concordia (quæ per temperatas & consonantes *lyræ* chordas intelligitur) exstrui, firmari, defendi. At *Laomedontis* pactam mercedem abnegantis perjurium, perfidos & ingratos designat mortales, qui vel à fide data turpissimè resiliunt; vel malam gratiam referunt iis, quorum consilio, prudentiâ, ope ad magnos honores ac fortunas sunt provecti. De Apolline Venulinus Lyricus lib. 2. Od. 10. canit:

----- quondam citharâ tacentem

Suscitat Musam, neque semper arcum

Tendit Apollo.

Amant alterna Camæne; omnes quandoque nervi contendendi in litterarum studiis, aliquando laxandi & honestis lufibus remittendi. Cæterum *Pæan* est cantilena, quæ Apollini cantatur, vel implorando auxilium, ut imminens malum divertat: vel solvendo grates ob acceptum beneficium, dicitur à *παύω* quiesco, quasi *πενών*, dum quiescit malum, sedatur, desinit. Notent hoc Alumni Musarum, & sapius sacratiorem præana canant, hoc est, studiorum auspiciam ducant ab invocatione divini auxilii, finiântque cum gratiarum laude: quia, ut facer pæroemiographus loquitur, *Dominus dat Sapientiam: & ex ore ejus prudentia & scientia.* Prov. 2.

II. (i)

(f) Ara in Delo insula. (g) Duo Parnassi juga. (h) Apollinis arcus & sagitta.

II. (i) Jam quod idem sit in Parnasso Musarum Præses, & in cælo Rex Planetarum, scilicet Sol, liquidi *Fons* luminis, *Lux* publica mundi, *Oculus*, *Mens*, ut eum Tullius appellat pulcherrimâ analogiâ, ad virtutis ac Sapientiæ studium transfertur. Plinius de Sole, lib. 2. c. 6. ita scribit: Septem siderum, quæ ab incessu vocamus *Errantia*, cum errent nulla minùs illis, Medius Sol fertur amplissima potestate ac vi: nec temporum modò terrarumque, sed siderum etiam ipsorum, cœlique rector. Hunc Mundi esse totius animam ac mentem, hunc principale naturæ regimen ac numen credere decet, opera ejus æstimantes. Hic lucem rebus ministrat, aufertque tenebras: hic reliqua sidera occultat: hic vices temporum, annumque semper renascentem ex usu naturæ temperat: cœli tristitiam discutit, atque etiam humani nubila animi serenat: hic suum lumen cæteris quoque sideribus scenerat, præclarus, eximius, omnia intuens, & omnia etiam exaudiens. Hactenus Plinius. Ejusdem Solis seu Phœbi laudator est Benedictus Pererius in cantic. trium pueror. Omnis quidem, ait, mundi hujus structura cunctis numeris absoluta, tanquam ad regulam facta, & ad lineam respondens, cogit sui spectatores & contemplatores, Deum opificem omnium agnoscere ac venerari. Sed nihil est omnium, quæ aspectu sentiuntur, præclarior, admirabilior, & divinæ potestatis ac magnificentiæ illustrius monumentum, quàm Sol, dux & moderator cunctorum siderum, omniumque caducarum rerum procreator & conservator. Nihil enim est eo vel aspectu pulchrior, vel efficacitate potentius, vel usu & utilitate copiosius. Hic namque tenebras fugat, rerum colores vel facit, vel ostendit, cuncta exhilarat, omnium animantium oculos atque animos insatiabili voluptate complet, & mundo salutarem, maximèque vitalem, ac cunctas augentem naturas, nutricantem, sensuque afficientem calorem largitur. Hæc ille. Meritò Ecclesiasticus c. 43. Solem vocat *vas admirabile*, *opus Excelsi*. Quia Deum non tantum clarè repræsentat, sed divinitatis ejus thesauros in omnia creata liberaliter effundit & dispergit. Nos pro ratione propositi nostri Phœbum primò ad laudabilem Principem, tum ad Sapientiam seu virum sapientem applicabimus.

III. (k) Ad laudes Principis quod attinet, i. Meritò Soli comparatur. Primus Persarum Rex dictus est Cyrus, id est, Sol. Sicut enim Sol oriens in suo quasi curru & solio gloriosè residens, fugat tenebras, feras, fures, homicidas, adulteros, alioque scelestos, lucifugas & tenebriones; sic rex justitiæ ac sapientiæ præditus, providentiâ suâ, ac

A a a a z

quasi

(i) *Encomium Solis.* (k) *Analoga inter Solem & Principem.*

quasi solari intuitu dissipat scelerum umbras & caligines. Atque ut Sol in ortu suo benignis omnia recreat radiis; ita in hilaritate vultus regis vita est. Prov. 16. Imperantis enim clementia, jucunditatem & amorem subditis tanquam vitam inspirat. 2. Sicut Sol (quod Epictetus monet) preces & blandimenta non exspectat, ut oriatur, sed sponte surgit, atque ab omnibus salutatur; sic beneficentia Principis nec plausus exspectat, nec laudes; sed ultrò sese in alios effundit. Vitalem Solis fecundumque influxum animantes, plantæ, lapides ac metalla sentiunt: Pari ratione Principis munificentia in omnis generis ac conditionis homines dividitur ac effunditur. Artaxerxes Persarum rex, ab altera manu longiore dictus, *Longimanus*, cum idcirco quasi monstruosus ridetur, respondit, se ad dandum *longimanum*: ad accipiendum altera manu *breviorem* esse. Plut. in apophth. 3. Sicut Sol obit & lustrat omnes ac singulas terræ regiones, eas illustrando, calefaciendo, fecundando; ita princeps provincias obit regni, suæque præsentia subjectorum difficultates ac *gravamina* audit, examinat, levat. 4. Sol medius inter planetas, radios quaquaversum ejaculatur: Rex in medio regni, sicut in centro, omnes, quibus jura dat, Zelo justitiæ ac virtutis accendit. 5. Sol oculis sanioribus placidus est & gratus: infirmioribus noxius: Sic vultus Principis bonis est jucundus, malis terribilis. 6. Sol vocatur *Apollo* *ὡς ἀπολύων ἡμᾶς τῶν νόσων*, ut qui morbis nos liberet: Principis pariter est calamitates à subditis avertere, & pestes, quæ Religionem aut Politiam turbare ac corrumpere possent, sanare & exterminare. Atque ut Deus, quod Plutarchus in Moral. ait, in cælo pulcherrimum ac jucundissimum sui simulacrum constituit *Solem*: sic in Republ. Principem, qui prudentiâ, justitiâ, benignitate se erga omnes salutare sidus representet. 7. Sicut Sol est solus in mundo; ita rex solus in regno, Princeps in sua provincia. 8. Ut Sol irrequietus est atque indefessus, à cursu suo nunquam desistens; ita Principem decet in omnes regni curas semper intentum esse, ne quid detrimenti res patriatur publica; vigilet semper & excubet, ne pax turbetur, ne justitia infringatur, ne vexentur boni, grassentur mali. 9. Sol semper est juvenis & imberbi vultu (unde Persæ eum vocabant *negov*, id est adolescentulum) semperque vegetus. Habet tamen quasi tres ætates. Nam primo aspectu, ait Martianus Capella lib. 1. est sicut puer renidens & renitens; in cæssa medio est vir anhelus; in fine apparet senex occidens. Sic Princeps in ipso aditu comitatem præ se ferat, ne adeuntes majestate deterreat; at in tractatione re-

rum juvenile robur promat: denique in consiliis. quid facto opus, senilem ostendat prudentiam 10. Ut solis cursus non recto per cælum meatu fertur, sed obliquo, leni, atque moderato, tamen orbis universi machinam æquali temperie calefacit: Ita Principes & magistratus sese populi nonnunquam studiis, ut ita dicam, obliquis accommodare debent, ut melius sit iis consultum, quos regi par est non summo jure, sed æquitatis temperamento. Ob has & alias à Sole deductas similitudines perfecti refert imaginem Principis Apollo; quæ etiam causa fuit, cur in Josuæ, herois illius fortissimi monumento, Solis esset statua posita; & quasi staret adhuc in mortui cineribus, mutaque loqueretur, Regentesque doceret officium *standi*, id est, *vigilandi*, & *in ipsa quoque morte vivendi*.

IV. (1) Nunc ejusdem Phœbi conditiones in Sapienciam conferemus. 1. Sol unicus est in mundo, quasi lucis arbiter, & monarcha orbis. Unde *Sol* dicitur, eò quòd ex omnibus sideribus sit *solus* (quod diximus) & Rex cæterorum. Unicus in cælo Sol; pauci sapientes in terra. Non nisi septem olim tota Græcia numeravit, cum *stultorum*, Salomone teste, *infinitus sit numerus*. Ecclesiastæ. c. 1. 2. Mirabilis puritas est Solis ac splendor: unde *Secundus* Philosophus interrogatus ab Hadriano Imp. Quid est Sol? respondit: Cæli oculus, splendor sine occasu, diei ornatus, horarum distributor, claritas sine macula. Et S. Ambrosius 4. hexam. c. 1. Sol oculus est mundi, jucunditas diei, pulchritudo cæli, naturæ gratia, præstantia creaturæ. Quid autem clarius est sapienciâ, quid illustrius, quid purius, quæ *in malevolam non introibit animam, nec habitabit in corpore subdito peccatis*. Sap. 1. Est enim hæc *speciosior sole, & super omnem dispositionem stellarum, luci comparata invenitur* prior. Ibid. c. 7. v. 29. 3. Ingens est Solis magnitudo; nam juxta Mathematicos centies sexagies, aut etiam pluries vastitate sua terram superat; altitudine tam sublimis fertur, ut à Tycho Brahe uno milione, trecentis nonaginta sex millibus, & centum leucarum (quarum singulæ horæ spatio conficiendæ) distare à centro terræ dicatur; à superficie verò telluris secundum quosdam distantia ejus continet milliaria Belgica seu leucas nonaginta millia, sexaginta quatuor millia, trecenta, sexaginta unum. Pari ratione vir sapiens longè supra terram, & vulgi sensum eminent. Talis, inquit Seneca sapientis est animus, qualis mundi status super lunam; semper illic serenum est; tenet summâ, & ne ulli quidem, nisi sibi innixus. Fortuna premit reliquos, sapiens fortunam. 4. Situs So-

A a a 3

lis

(1) Solis & Sapienciæ comparatio.

Lis est in medio planetarum, tanquam astrorum Principis & Ducis, de quo Stautus lib. 7.

Sol operum medius summo librabat olympo

Lucentes, ceu staret equos,

Nimirum homo prudens placebit magnatibus. Eccli. 20. De viro sapiente Salomon Sap. 8. *Habebo propter hanc claritatem ad turbas, & honorem apud seniores.* Ipsa quoque sapientia de se loquitur Prov. 8. *Ego sapientia habito in consilio, & eruditio intersum cogitationibus* 5. Incredibilis est velocitas Solis, qui quotidie horis viginti quatuor percurrit ambitum orbis sui, totiusque cæli vastissimi; adeo ut unâ horâ permetiatur milliaria horaria quingenta octoginta millia, & octingenta. Et hoc sapienti convenit, qui mirabili celeritate per omnia scientiarum genera circumfertur. Est enim in illo spiritus intelligentiæ, unicus, multiplex, subtilis, disertus, mobilis, incoquinatus, (sicut lumen, nullas fordes contrahens) omnia prospiciens, & qui capiat omnes spiritus, Sap. 7. hoc est, artes & scientias. Hunc spiritum habuit Salomon, qui loc. cit. de se ipso: *Ipse enim dedit mihi horum, quæ sunt, scientiam veram: ut sciam dispositionem orbis terrarum: & virtutes elementorum, initium & consummationem, & medietatem temporum, vicissitudinum permutationes & commutationes temporum, anni cursus, stellarum dispositiones, naturas animalium, & iras bestiarum, vim ventorum, & cogitationes hominum, differentias virgultorum, & virtutes radicum, & quæcunque sunt absconsa & improvisa didici: omnium enim artifex docuit me sapientia.* 6. Maxima Solis est efficacia, quæ rebus omnibus dat vigorem, motum, vitam; atque is idem est in æthere, quod cor in animali. Facit hoc Sapientia, dum animum prius rudem & inertem informat, excitat, elevat, & ad recondita quæque perspicenda, capacem reddit. Vita corporis est animus, Sapientia animi. Hinc Aristoteles asserit tantum esse discrimen inter doctum & indoctum, quantum inter hominem vivum & mortuum. 7. De calore Solis quid dicam? qui tantus est, ut multas terræ plagas penitus exurat. Id in sapientiæ amatore cernitur: nam incenditur in eo desiderium sciendi, quali flagrabat regum sapientissimus, qui de se Sap. 7. *Propter hoc optavi, & datus est mihi sensus: & invocavi, & venit in me spiritus sapientia. Super salutem & speciem dilexi illam, & proposui pro luce habere illam: quoniam inextinguibile (ut Solis) est lumen ejus.* 8. Sole nihil est in aspectabili hoc mundo pulchrius, nihil clarius; omnium, ad se rapit oculos. De sapientia, Ecclesiastes cap. 6. *Clara est,*

est, & qua nunquam marcescit, & facile videtur ab his, qui diligunt eam & invenitur ab his, qui querunt illam. Claritas Solis fugat tenebras ex oculis, Sapientia ex animo. Et quid aliud est homo doctus, quàm lux? quid indoctus, quàm tenebræ? illam invehit sapientia, hanc stultitia; unde Ecclesiastes c. 1. *tantum*, inquit, *inter sapientem & stultum interest, quantum inter lucem & tenebras.* 9. Sicut lux Solis splendens procedit, & crescit usque ad perfectam diem. Prov. 4. Ita Sapientia in aurora pueritiæ, quasi per nubes transmittens radios, apparet pulcherrima, ac Solis instar, qui à Poëtis auricomus, & à Græcis ποδοδάκτυλος vocatur, id est, roseos habens digitos; sensimque cum ætate crescit, donec in summo stet olympo, radiisque doctrinæ, honoris, famæ longè, latèque spargat. 10. *Radii Solis, ait Seneca epist. 41. contingunt quidem terram, sed ibi sunt, unde mittuntur. Sic animus magnus & sacer in hoc demissus est corpus, ut propius divina noscamus, conversatur quidem nobiscum, sed hæret origini suæ, quæ summa est sapientia.* 11. *Qui oculorum aciem fixiis soli obvertunt, excæcantur, unde Lucretius:*

Sol etiam cæcat, contra si cernere pergat.

Id accidit illis, qui volunt plus sapere quam oportet Rom. 12. Scrutantur altiora suo captu, & ut quidam loquitur, veritatem querunt in vanitate; ideò curiositatis temerariæ meritas dant pœnas, & juxta Apostolum Rom. 1. *in reprobum sensum à Deo traduntur.* 12. Sol hortator est laboris & monitor operum. Oriens manè, tacitè quasi nos salutatur, & inlclamat: *Surgite mortales, excutite somnum: nox transit, dies illucescit; en lucem vobis affero, lætitiã, vitam; surgite & evigilate mecum: ad opus, ad labores honestos, ad virtutis & sapientiæ studium vos accingite. En ego vobis iter præeo, imò facem præfero, & præluceo, me sequimini, me imitami.* Et quid aliud facit Sapientia, de qua Prov. 8. *Nunquid non Sapientia clamitat, & Prudentia dat vocem suam?* Et quid clamat? sequitur ibidem: *O viri, ad vos clamo, & vox mea ad filios hominum. Intelligite parvuli astutiam, & insipientes animadvertite: accipite disciplinam meam, & non pecuniam: doctrinam magis, quàm aurum eligit. Qui manè vigilant ad me, invenient me.* Id ad eò præci Romani observârunt, ut in more positum haberint, Solem orientem salutare. Agunt id ipsum Sapientiæ studiosi; primo diei crepusculo evigilant, & Solem orientem salutant: hujus radiis non excitantur magis corpora, quàm illustrantur & calefcunt animi ad artes liberales addiscendas, & ingenii labores prosequendos.

Atque

Atque hæc de Apolline seu Phœbo; cujus satellitium festivissime describit Ovidius 2. Metam.

----- purpurea velatus veste sedebat.
 In folio *Phœbus*, claris lucente smaragdis.
 A dextra, lævâque *Dies*, & *Mensis*, & *Annus*,
Seculâque, & positræ spatiis æqualibus *Hore*.
Vêrque novum stabat, cinctum florente corona;
 Stabat nuda *Æstas*, & spicea ferta gerebat:
 Stabat & *Autumnus*, calcatis fordibus uvis;
 Et glacialis *Hiems*, canos hirsuta capillos.

SYMBOLUM XCII.

Saturnus,

Ex Variis.

Ethicè.

1. Saturni simulacrum. Cur senex: barba promissa? quid falx? serpens? lapis in ore? clepsydra in capite? 2. Tempus & Occasio. 3. Bonus Princeps per Saturnum indicatur. 4. Item tyrannus. 5. Lex magis, quam Rex, observanda. 6. Janus bifrons & quadrifrons.

C*Æli & Vesta* Saturnus fuit filius, *Opim* sive *Rheam* (*Cybelem* alii dicunt, aut *Tellurem*) sororem matrimonio sibi conjunxit. Parens fuit Jovis, Junonis, Neptuni & Plutonis. Nomen hausit à *Saturando*, eò quòd devorandis filiis fuerit saturatus; aut quia Senex satur fuit annis. Alii malunt eum à *Satu* fuisse appellatum, quòd stercorationi & agriculturæ præsit, unde *Sterculius* & *Sterculinus* cognominabatur. Græcis $\chi\rho\nu\sigma$ seu $\chi\rho\nu\sigma$, id est, *Tempus* dicitur. Fratrem habuit *Titanem*, majorem natu, qui cum parenti, ut par erat succedere deberet, animadvertens tamen matrem, sororesque in Saturnum proniores esse, jure suo cessit, ea tamen lege, ne Saturnus prolem masculam tolleret (seu educaret) sed regnum ad suam stirpem rediret. Saturnus igitur ex pacto cum fratre inito, liberos suos masculos, ubi primùm nati essent, devoravit.